

 CRNA GORA SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMJENO:	25. 07 2025. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	26-2/25-4
VEZA:	
EPA:	622 XXVIII
SKRAĆENICA:	PRILOG:

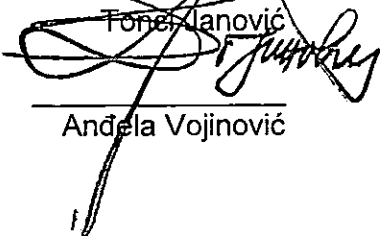
Podgorica, 24. jul 2025.

SKUPŠTINA CRNE GORE
Predsjedniku Andriji Mandiću

Poštovani,

Na osnovu člana 93 stav 1 Ustava Crne Gore i člana 130 Poslovnika Skupštine Crne Gore podnosimo **PREDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O ZAŠTITI KULTURNIH DOBARA**, radi stavljanja u skupštinsku proceduru.

Poslanici:

Todor Žiljanović

Anđela Vojinović

ZAKON O DOPUNI ZAKONA O ZAŠTITI KULTURNIH DOBARA

Član 1

U Zakonu o zaštiti kulturnih dobara ('Službeni list br. 49/2010, 44/2017, 18/2019 i 84/2024) poslije člana 17, dodaje se novi član koji glasi:

„Član 17a”

Nosioci nematerijalnog kulturnog dobra upisanog na UNESCO reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva, imaju status dobara od posebnog državnog interesa.

U cilju zaštite i očuvanja nematerijalnih kulturnih dobara, nosioci iz stava 1 ovog člana, a radi preduzimanja redovnih i hitnih mjera zaštite i čuvanja nematerijalnog kulturnog dobra, kojima se omogućava osiguravanje održivosti, aktivnosti, prenošenje, jačanje vrijednosti, kao i revitalizacija različitih oblika te baštine, obezbjeđuje se posebna finansijska podrška u budžetu države i budžetu lokalne samouprave.

Finansijska podrška iz stava 2 ovog člana, obezbjeđuje se na osnovu Plana aktivnosti (u daljem tekstu: Plan), koji dostavljaju nosioci nematerijalnog kulturnog dobra, Ministarstvu, najkasnije do 01. oktobra tekuće godine za narednu godinu.

Planom se bliže definiše iznos i namjena traženih sredstava, radi preduzimanja mjera i aktivnosti iz stava 2 ovog člana.

Nosioci nematerijalnog kulturnog dobra iz stava 1 ovog člana obavezuju se da dobijena sredstva namjenski koriste i da dostave izvještaj o utrošenim finansijskim sredstvima, Ministarstvu i lokalnoj samoupravi, najkasnije do kraja marta tekuće godine za prošlu godinu.

Status i zaštita nematerijalnih kulturnih dobara od međunarodnog značaja, koja su upisana na Reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva UNESCO-a, mogu biti regulisani posebnim zakonom koji će se odnositi na ova dobra.

Član 2

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

OBRAZLOŽENJE

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona sadržan je u članu 16 stav 5 kojim je propisano, između ostalog, da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru.

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Predložena dopuna Zakona o zaštiti kulturnih dobara ima za cilj normativno prepoznavanje statusa nosilaca nematerijalnog kulturnog dobra koji su upisani na Reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva UNESCO-a, kao dobara od posebnog državnog interesa, nacionalnog i međunarodnog značaja.

U tom smislu, kulturna dobra koja su upisana na UNESCO listu predstavljaju izuzetnu kulturnu vrijednost od posebnog značaja, ne samo za nacionalni identitet, tradiciju i kontinuitet zajednice, već i za svjetsku kulturnu prepoznatljivost i promociju Crne Gore. Samim tim, ona zaslužuju poseban normativni tretman, kako bi se osigurao njihov dugoročan opstanak, stabilnu održivost, institucionalnu podršku nosiocima kulturnih dobara njihovom radu, prenos znanja i održiv razvoj zajednice koja ih njeguje. Važno je istaći da su nosioci nematerijalne kulturne baštine istovremeno i čuvari jezika, običaja, duhovnosti i tradicija koje čine temelj kulturnog identiteta Crne Gore, čime se njihova uloga ne iscrpljuje samo u domenu kulture, već doprinosi i jačanju međunarodnog ugleda Crne Gore.

Crna Gora se ratifikacijom (14 septembra 2009 godine) UNESCO-ve konvencije o očuvanju nematerijalne kulturne baštine iz 2003. godine obavezala da preduzme sve zakonske, institucionalne mjere i mehanizme u cilju zaštite i održivosti nematerijalne kulturne baštine, a naročito one koje su međunarodno prepoznata od UNESCOa. Ova zakonska dopuna, između ostalog, predstavlja usklađivanje domaće legislative sa međunarodnim standardima i obavezama koje Crna Gora ima kao potpisnica navedene konvencije.

Predloženi član 17a definiše pravni osnov za obezbjeđenje ciljne, programski definisane i unaprijed planirane finansijske podrške, kako iz državnog tako i iz lokalnih budžeta, za aktivnosti koje se odnose na:

- osiguranje održivosti tradicije, čuvanje, valorizaciju i promociju nematerijalne kulturne baštine na lokalnom i međunarodnom nivou
- neophodnim i esencijalnim redovnim aktivnostima
- prenošenje i unaprijeđenje znanja i vještina i specijaliziranih obuka
- edukaciju i rad sa mladima,
- izdavačku djelatnost, istraživanje arhiva, publikacija naučnih radova i monografija
- vođenje dokumentacije i arhiviranje

Mehanizam planiranja i izvještavanja detaljno je uređen kroz obavezu nosilaca nematerijalnih kulturnih dobara od međunarodnog značaja da najkasnije do 1. oktobra dostave plan aktivnosti za narednu kalendarsku godinu, kao i da do 31. marta podnesu izvještaj o realizaciji planiranih aktivnosti i utrošku dodijeljenih sredstava. Ovakav model omogućava transparentno, odgovorno i svrsishodno korišćenje javnih sredstava, te osigurava redovan nadzor i evaluaciju od strane nadležnog ministarstva. Time se ostvaruje ključni cilj javne politike u ovoj oblasti – aktivna i trajna briga države Crne Gore o nematerijalnim kulturnim dobrima od međunarodnog značaja.

Dopunom, odnosno zadnjim stavom, se takođe otvara prostor da se mogu posebnim zakonom dodatno definisati posebni modaliteti zaštite i podrške za ova dobra u skladu sa njihovim specifičnostima i tradiciji, čime se omogućava nastavak razvijanja i unaprijeđenja javnih politika i programa zaštite nematerijalne kulturne baštine od međunarodnog značaja.

Ova zakonska dopuna ima izuzetno značajan simbolički, pravni i razvojni karakter. Kulturna baština nije samo dio prošlosti, već strateški resurs budućnosti, a njeno očuvanje i održivo upravljanje zahtijeva jasnu podršku države Crne Gore. U tom kontekstu, predložena formulacija je u potpunosti usklađena sa ciljevima UNESCO konvencije iz 2003. godine, domaćim zakonodavstvom i principima zaštite kulturnog identiteta, te se predlaže njeno usvajanje.

III USAGLAŠENOST SA PRAVNIM TEKOVINAMA EVROPSKE UNIJE I MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM

Predlogom Zakona o dopuni Zakona o zaštiti kulturnih dobara nije vršeno usklađivanje sa direktivama EU

IV OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Odredbama člana 1 vrši se dopuna zakona novim članom 17a koji ima za cilj da nosioci nematerijalnog kulturnog dobra upisanog na UNESCO reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva, imaju status dobara od posebnog državnog interesa, čime se i definiše pravni osnov za obezbjeđivanje ciljanje, programski definisane finansijske podrške.

Članom 2 propisuje se stupanje na snagu ovog Predloga.

V PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA

Za implementaciju ovog zakona nijesu potrebna dodatna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore.